

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Nvm. 4. Qualitas Venetæ Ditionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

Regionis urbibus vices an. 1262, Philippo Turriano paruit, variòsque vrbs experta dominos etiam vendita est Pandulfo Malatesta 30. aur. mil. erepta est eidem à Philippo Maria Duce Med. 1419. à quo post nouem annos defecit ad Venetos, & post cladem Ripaltinam eisdem erepta, postea restituta est eisdem 1516.

CREMENSIS AGER: *le Crema*que, ditio fuit Ducis Mediolanensis ad annum 1405. quando urbem Cremam Benzonus tyrānus occupauit, cui erepta est à Philippo Maria Mediolanensi 1419. à quo defecit cum aliis urbibus ad Venetos an. 1428. post Ripaltinam cladem malè à Francis accepta, sed reddita Venetis egrogie excultra est.

POLESINVS RODIGIVS: *le Polesin de Ronigo*, pars Romandiolæ, & Ducatus Ferrariensis occupatus est à Venetis sub Hercule I. Duce Ferrariæ circa annum 1500. qui ex fœdere hunc eis agrum relinquere coactus est. Post Ripaltinam cladem sub Lud. XII. Alfonsus Dux hanc partem ditionis suæ recuperauit, sed paulò post Veneti hunc sibi tractum in perpetuum vindicarunt.

N V M. 3. *Quantitas Ditionis Venete.*

LONGITVDO eius maxima procedit ab Addua Fl. paulò postquam exiit ex Lario lacu, *le lac de Come*, circa Olginam in Ducatu Mediolanensi, ad Flumen urbem Croatiae & Fluumium, Istriæ litem: quæ distantia admota maiori circulo dat circiter 240. millia pass. leucas Nostrates 120. Germanicas 60.

LATITVDO verò procurrit ab oppido *Policellâ* in Polesino Rodigino ad fontes Fl. Anaxi, seu *Piana*, quæ cum duorum sit graduum ferè, dat quoque longitudinis partem dimidiam 120. mil. passuum, 60. Francicas leucas, Germanicas 30.

N V M. 4. *Qualitas Venete Ditionis.*

DUCATVS: *le Dogado*, aëris est saluberrimi licet in paludibus, ob ventos Orientales qui ferè semper isthic regnant. Aquâ caret & vitur tantum importatâ, si vnicum puteum S. Nicolai Ripensis excipias, qui copiosissimas aquas sufficit, etiam totis classibus. Caret frumento, sed piscibus abundat, & eorum copiâ propè ad miraculum.

MARCHIA TARVISANA, pulcherrima regio frumenti, & vini feracissima, vnde & ligna ad naues; ex Belunensi agro & Feltrino ferrum ad arma, & naualia: tota egregiè rigua est.

FOROVLIIENSIS AGER: *le Frioul*, seu *le Friul*, admodum riguus est, frumenti parum fertilis: Moros plurimas alit ad sericum: vinum quoque generosissimum emittit, & omnis generis fructus exquisiti saporis.

ISTRIA cælum habet grauissimum maximè ad oram maritimam, quæ ideo parum culta, licèt multis aucta priuilegiis. Abundat oleo, & vino exquisitissimis: dat quoque ligna ad nauium fabricam: & quia læta hïc pascua carnes sufficere dicitur Venetiis. Hinc quoque salis plurimum Venetiàs deportatur.

POLESINVS RODIGINVS, *le Polesin de Ronigo*: ita dictus est quasi Peninsula: quia vallatur fluuiis Pado, Athesi, Tartaro, & Castagnone. Sabellicus tamen lib. 1. Decadis 4. rerum Venetarum, ait primò dictum *Polynesum* quasi magnam Insulam, & vocem corruptam esse per metathesin in *Polesinum*: omnino ferax, quare *Minor Apulia*, dicitur ob frumentum, & armenta quæ hinc exportantur, vel educuntur. Nobiles Veneti huius tractus agros plurimi faciunt, licèt Padi inundationes nouis subinde aggeribus opponendis magnos sumptus exigant, quos nonnisi ægrè nobiles illi faciunt.

PATAVINVS AGER: *le Padoüan*, quàm sit fertilis docet prouerbum, *Bologna la Grassa, ma Padoüa la pissa*: certè quoad frumentum Venetiàs alere perhibetur. Hinc quoque vini plurimum educitur ex montibus; canabis multum Resp. tollit ad rem nauticam; regio tam rigua est, vt nullus locus à fluuiis & incilibus plus 5. millibus absit. Laudantur quoque balnea Patavina ad multos morbos: vno verbo tam amœna, tam pulchra regio, vt magnam eius partem iam sibi Veneti nobiles compararint, vbi multa palatia, & villas magnificas extruxere.

VICENTINVS AGER, *le Vicentinois*, fructibus potissimùm abundat, & maximè pomis & piris, quare vulgò dicitur, *Hortus Venetus*. Mori hïc quoque plurimæ feliciter crescunt ad sericum. Ferrum quoque sufficit, & argenti nonnihil. Macellum quoque Venetum dicitur ob armenta & pecora, itémque feras, quæ hïc passim capiuntur.

VERONENSIS AGER: *le Veronois*, purissimi aëris est atque subtri-

lissimi. De eius balneis & medicatis aquis dicemus in Admirandis. Eius ager partim sterilis & asper, partim planus & fertilis. Flores & herbas montis Baldi medici faciunt plurimi. Æris quoque aliquid ex eodem monte effoditur. Vini plurimum reddit, frumenti minus, & tantum in aliquâ sui parte. Pascuis quoque lætissima hæc regio est, & pisces ei plurimos Benacus lacus suppeditat.

BRIXIANVS AGER: *le Bressan*, temperatissimi aëris est, egregiè riguus & fertilis, quibus accedit incolarum industria & labor: diceres singulos agros totidem hortos esse: nihil hîc incultum: ubique aut vites, aut frumenta, aut lina. Ferrum & æs reddunt eius valles: certè in valle Tropiâ quotidie ferro eruendo, coquendo, purgando 300. homines vacant. Hinc quoque eruuntur alabastrum, iaspis, marmor nigrum, vulgò *le Parangon* exquisitæ nigredinis, & lucidæ: quare speculi vices implet.

BERGOMENSIS AGER: *le Bergamasque*, partim sterilis, partim ferax: deficit hîc frumentum, quam penuriam vino suo redimunt indigenæ. Hinc quoque pecora plurima, & armenta Venetias, & Mediolanum deducuntur. Magni fiunt cotes Bergomates, & molares: eruuntur hinc quoque marmor & ferrum, & hîc feliciùs quàm in vllâ parte Italiæ proueniunt castaneæ.

CREMENSIS AGER: *le Cremasque*, fertilissimus est, & egregiè riguus; quare hinc lina exquisitissima deportantur. Frumento etiam abundat & vino, vitibus ad arbores enitentibus.

NVM. 5. *De Moribus Venetorum.*

AD res gerendas ex consilio nati videntur esse Veneti, ac penè infantes de Rep. differunt quasi omnem ætatem in Senatu contriissent. Ad nauigationes in primis idonei sunt, quare olim mercium Orientalium vni fuerunt arbitri, & iis ad magnam potentiam atque diuitias peruenerunt. Quisquis hîc excellit in arte aliqua diues erit, hîc pictores celeberrimi, & omnis generis experientissimi artifices. Vestium formam sæpe mutarunt tam viri quàm feminae. Hîc sericeæ vestes singulari si vsquam elaborantur artificio. Effunderentur in epularum luxum, nisi leges & censores obfisterent. Ducis mortui funus Senatores in purpureâ veste cohonestât, non in pullâ; quia Resp. innuit se habere plures defuncto pares,

AAaa ij